

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Robbe & Partners b.v.
Nieuwegein

**Directie Bestuurlijke en
Politieke Zaken**

Bezoekadres:
Rijnstraat 50
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

T 070 340 79 11
F 070 340 78 34

Kenmerk

Datum: 16 sept 2014
Betreft: Reactie op uw brief mbt 'zachte landing' transities

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Geachte de heer Robbe,

In uw brief d.d. 27 augustus jl. stelt u dat er vijf redenen zijn waarom gemeenten een 'zachte landing' bij de transitie Jeugd en Wmo niet kunnen garanderen.

Ik betreur het dat u niet in heeft willen gaan op mijn uitnodiging om de brief te bespreken. Teneinde onnodige onrust en onzekerheid bij gemeenten en aanbieders te voorkomen reageer ik schriftelijk op de vijf belemmeringen die u noemt en plaats ik deze in het juiste perspectief. Daar uw brief breed is verspreid en de nodige aandacht in de media heeft gegenereerd, kies ik ervoor om een afschrift van deze brief te sturen aan de wethouders en de VNG.

1. Budget gemeenten en rapport Algemene Rekenkamer

U stelt in uw brief dat de Algemene Rekenkamer in het rapport over het macro-budget Wmo/Jeugd¹, heeft vastgesteld dat er sprake is van een niet te repareren onzekerheid in de berekeningen van het Ministerie van €2 miljard op een totaal budget van €3,5 miljard. Onduidelijk is, volgens u welk effect dit heeft op de gemeentelijke budgetten.

In uw brief wekt u de suggestie dat de Algemene Rekenkamer hiermee tot de conclusie komt dat €2 miljard van de €3,5 miljard inherent onzeker is. Dit is niet juist. De bevindingen van de Algemene Rekenkamer hebben alleen betrekking op het bepalen van de leeftijdsgrens bij het toedelen van het budget. Het bestand waarop wij de leeftijden hebben bepaald is niet helemaal compleet, omdat sommige gegevens van BJZ missen. Daarom zou het kunnen zijn dat de leeftijdsverdeling iets anders is wanneer gekeken wordt naar de volledige populatie. Over een fractie van de €2 miljard van het budget is niet de precieze omvang van de populatie te bepalen maar is uitgegaan van een schatting.

¹ Algemene Rekenkamer, Macrobudgetten Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, Toets op de berekening. 9 mei 2014.

In de mei circulaire zijn gemeenten geïnformeerd over het beschikbare budget voor 2015. Er is een uitgebreide toelichting geschreven voor gemeenten hoe dit budget tot stand is berekenend. Deze informatie is te vinden op www.Invoeringwmo.nl.

De basis van de berekeningen van het macrobudget zijn de gerealiseerde uitgaven in de AWBZ in 2013. VWS heeft de realisatiecijfers over 2013 in februari ontvangen en vervolgens verwerkt waardoor de Algemene Rekenkamer deze berekeningen in haar toets heeft kunnen meenemen. Bij de cijfers voor zorg in natura (ZIN) is uitgegaan van de opgave van de NZa over 2013. De gegevens van de NZa bevatten de volledige prijs- en volumegegevens van alle intra- en extramurale prestaties die AWBZ-instellingen in natura ten laste van de AWBZ leveren. Dit betreft dus de feitelijk gerealiseerde uitgaven.

Bij de behandeling van de Wmo 2015 in de Eerste Kamer is gevraagd om nadere uitleg over het beschikbare budget voor de nieuwe verantwoordelijkheden in de Wmo 2015 ten opzichte van wat er nu in de AWBZ wordt besteed aan de taken die gedecentraliseerd worden. Dit is per brief opnieuw uitgelegd².

2. De ontvangen cliëntgegevens (Wmo) en beleidsinformatie (Jeugd/Wmo)

Volgens u zijn de gegevens die gemeenten ontvangen vanuit VWS om de bekostiging van afspraken met zorg- en welzijnsaanbieders vorm te geven onbetrouwbaar, onvolledig, onduidelijk en/of komen te laat. De onbetrouwbaarheid zit volgens u in de grote verschillen tussen de eerder uitgeleverde Vektis gegevens (meest recente versie april 2014) en de gegevens die gemeenten hebben ontvangen bij de eenmalige gegevensoverdracht (aangeleverd door CIZ en Vektis via het CAK portaal).

Gemeenten kunnen vanaf 23 juli jl. bestanden ophalen van CIZ (indicaties) en Vektis (declaraties), op BSN niveau, over de cliënten die op peildatum 14 juli 2014 een geldige indicatie hadden voor AWBZ zorg dat per 1 januari 2015 onder het overgangsrecht van de Wmo 2015 valt. Deze bestanden zijn beschikbaar gesteld zodat gemeenten in contact kunnen komen met de cliënten voor wie zij vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn in het kader van het overgangsrecht Wmo 2015. Vanaf september worden de bestanden aangevuld met PGB bedragen zodat gemeenten het PGB bedrag voor 2015 kunnen bepalen en dit tijdig door kunnen geven aan de Sociale Verzekeringsbank en budgethouders. Voor Jeugd ontvangen gemeenten in oktober de PGB bestanden.

Voor de gegevensoverdracht AWBZ/Wmo (GO) die in juli plaatsvond heeft het CIZ bestanden opgesteld met indicatiegegevens van cliënten die op 14 juli 2015 een indicatie hadden die per 1 januari 2015 onder het overgangsrecht van de Wmo 2015 vallen. Vektis heeft vervolgens (namens de zorgkantoren) op basis van deze selectie van CIZ, bestanden opgesteld met het aantal en soort declaraties, behorende bij de Wmo 2015, tot peildatum 14 juli.

² TK 2013-2014, 13220 'Nadere toelichting financiële aspecten Wmo'

Eind september, medio november en eind februari worden geactualiseerde bestanden opnieuw volledig beschikbaar gesteld zodat gemeenten geïnformeerd blijven over nieuwe indicaties die zijn afgegeven en declaraties die bij de zorgkantoren zijn binnengekomen in de tussentijdse periodes. Verschillen in 'tranches' zoals u aangeeft zijn dus niet aan de orde.

De bestanden op cliëntniveau (Gegevensoverdracht (GO) bestanden) zijn niet te vergelijken met de eerder verstrekte beleidsinformatie (op geaggregeerd niveau). De gegevensoverdracht (GO) heeft als doel om gemeenten inzicht te geven in wie er feitelijk per 1 januari 2015 bij hun aan de poort staan. De beleidsinformatie heeft als doel gemeenten een actueel beeld te geven van de omvang en aard van de AWBZ doelgroep, de zorgconsumptie op jaarbasis en de AWBZ aanbieders die de zorg leveren, zodat gemeenten in hun beleid en inkoop hierop kunnen baseren. De beleidsinformatie is over het jaar 2013 in januari jl. door CIZ en CAK en in april jl. door Vektis, beschikbaar gesteld. De beleidsinformatie uit januari van het CAK gaat over eigen bijdrage plichtigen (dus alleen cliënten ouder dan 18) en bevat dus een kleinere populatie dan CIZ en Vektis. Een uitgebreide toelichting en instructies filmpjes zijn beschikbaar gesteld op invoeringwmo.nl om gemeenten te ondersteunen bij de interpretatie en toepassing van de beleidsinformatie van CAK, Vektis en CIZ.

De belangrijkste reden dat het GO bestand niet te vergelijken is met de eerder verstrekte beleidsinformatie is dat het GO bestand gebaseerd is op het aantal unieke cliënten dat op peildatum (14 juli'14) een geldige CIZ indicatie hadden die per 1 januari 2015 onder het overgangsrecht Wmo 2015 valt. De beleidsinformatie is gebaseerd op het aantal cliënten (en daaraan gekoppelde declaraties) op jaarbasis. De volgende factoren maken dat het aantal indicaties op jaarbasis hoger is dan het aantal indicaties op peildatum:

- a. de cliënten die een kortdurende indicatie hebben gehad, waarvan de geldigheid ondertussen is verlopen zijn op peildatum niet zichtbaar;
- b. de cliënten die ondertussen een indicatie hebben gekregen voor zorg die niet overgaat naar de Wmo zijn op peildatum niet zichtbaar;
- c. de cliënten die zijn overleden zijn of verhuisd zijn op peildatum niet zichtbaar.

Daarnaast is voor het GO bestand gebruik gemaakt van de meest actuele verdeling van AWBZ indicaties en prestatiecodes (op basis waarvan aanbieders zorg declareren) naar de Wmo 2015, Jeugdwet, Zvw en wetsvoorstel Langdurige Zorg naar de wet. Deze verdeling (NZA-codelijst) is beschikbaar op www.invoeringwmo.nl. Deze criteria wijken enigszins af van de criteria die zijn toegepast bij de beleidsinformatie. Voor de beleidsinformatie hebben CIZ en Vektis gebruik gemaakt van de verdeling op basis van de wetsvoorstellen op dat moment (mei 2014).

Gemeenten hebben een uitgebreide handleiding ontvangen bij het GO bestand met toelichting over de totstandkoming, opbouw en toepassing van de bestanden. Ter aanvulling zal er zeer binnenkort een factsheet verspreid worden waarin nogmaals uiteen gezet wordt waar de bestanden voor gebruikt kunnen worden en wat de verklaringen zijn voor eventuele verschillen. Het advies is dat gemeenten deze factsheet en de meegeleverde handleiding goed doornemen. Er is een servicedesk ingericht bij het CAK (tel. 088- 711 48 88 (9.00 – 17.00 uur)) waar gemeenten

terecht kunnen voor vragen. Het CAK zal wanneer nodig de vraag doorzetten naar CIZ, Vektis of VNG/VWS. Eventuele vragen over de bestanden beantwoorden we graag.

Directie Bestuurlijke en
Politieke Zaken

3. BTW vrijstelling

U geeft aan dat er veel onduidelijkheden spelen rond BTW vrijstelling en vraagt aan de staatssecretaris of hier al duidelijkheid over is. Indien aanbieders 21% btw moeten afstaan dan is dit niet te bekostigen door gemeenten.

De suggestie die hier van uitgaat, namelijk dat mogelijk het volledige Wmo budget 'at risk' is voor de btw is apert onjuist. Dit is breed bekend bij aanbieders, brancheverenigingen en VNG. Recent heeft de staatssecretaris van Financiën een brief geschreven aan de Tweede Kamer³ waarin staat uitgelegd dat gemeenten veelal of vrijgesteld zijn of compensabel via het BCF (Btw Compensatie Fonds).

Alleen wanneer het gaat om vergoedingen die besteed worden aan coördinatie, voor zover die niet onder de (nieuwe) vrijstellingen kwalificeren en niet in het BCF tot compensatie kunnen leiden, kunnen er mogelijk fiscale consequenties zijn. Er zijn gesprekken met VNG en de koepels van aanbieders en het ministerie van Financiën, die zullen leiden tot een overzicht van fiscale consequenties voor de meest voorkomende situaties/samenwerkingsrelaties.

In het concept uitvoeringsbesluit voor de Wmo 2015 is inmiddels voorzien in nieuwe vrijstellingen. Dit uitvoeringsbesluit ligt nu bij de Raad van State voor advisering en zal daarna voor worden gelegd aan de Tweede en Eerste Kamer voor besluitvorming. Het geheel van nieuwe wetgeving en het nieuwe uitvoeringsbesluit heeft in hoofdlijn tot doel om de zorgdiensten die op dit moment vrijgesteld zijn voor de btw, ook vrijgesteld te houden.

4. Kleine aanbieders, ZZP-ers

Kleine ondernemers lopen volgens u tegen problemen aan. Zo is volgens u onduidelijk voor zelfstandigen zonder personeel of zij nog wel een VAR-WUO verklaring krijgen (en dus ondernemer blijven) als zij werken in onderaanneming of zelfs in coöperatie-verband. De belastingdienst is hier volgens u niet duidelijk over. U stelt dat hoofdaannemers hierop rekening houden dat deze zelfstandigen moeten worden gezien als werknemers. Dit zou betekenen dat werkgeverslasten moeten worden afgedragen, wat voor hoofdaannemers aanleiding zou zijn om niet (meer) te werken met zelfstandigen zonder personeel.

Zoals u in uw brief vermeldt, is het van een wezenlijk belang voor de kwaliteit van de zorgverlening wanneer er een divers aanbod van zorgaanbieders is: zowel zorginstellingen met medewerkers in loondienst als zorgverleners die als zzp-er werken dan wel op kleinschalige manier werken. Ik verwacht dan ook dat gemeenten, in hun eigen interesse en die van hun cliënten, zo'n divers aanbod zullen realiseren wanneer zij hun inkoop van ondersteuning gaan invullen.

U merkt terecht op dat inschakeling van zzp-ers via onderaanneming op dit mo-

³ TK 2013-2014 33750-VII-59 'BTW bij samenwerken gemeenten', 16 juni

ment een vorm van inschakelen van zzp-ers is die de toets van de regelgeving niet doorstaat, in de zin dat het voor de onderaannemers geen VAR-Wuo zal opleveren. Daarom is het van belang om de diversiteit te realiseren via het als gemeente zélf contracteren van zzp-ers. Op dit moment is het in ieder geval duidelijk dat het direct contracteren een VAR-Wuo zal opleveren. Er loopt inmiddels onderzoek naar een bedrijfsconcept voor zzp-ers in de (nu) AWBZ-gefinancierde thuiszorg dat past binnen de wet- en regelgeving.

Ik hoop dat het onderzoek naar de kostprijzen waar u naar verwijst, inderdaad functiegericht is. Dan is het namelijk onafhankelijk van de wijze waarop het product tot stand komt: door zzp-ers dan wel door zorginstellingen met medewerkers in loondienst. De kostprijzen van de ene of de andere vorm zullen elkaar waarschijnlijk niet veel ontlopen. Ook voor zzp-ers geldt immers dat zij te maken hebben met werkgeverslasten, zij zijn immers werknemer en werkgever tegelijkertijd. Ook zzp-ers moeten zorgen dat zij voorzieningen treffen voor periodes van loonderving (vakantie, ziekte, arbeidsongeschiktheid, opleiding) en pensioen. Ook al krijgen zij geen rekening van het UWV of van een pensioenfonds, de kosten hebben ze wel degelijk.

In die zin maakt het ook voor hoofdaannemers niet uit of hun onderaannemers zzp-ers zijn of medewerkers in loondienst. De kostprijs van het inhuren van menskracht blijft globaal hetzelfde. De gepercipieerde onduidelijkheid waar u naar verwijst, is er mijns inziens dan ook niet.

Omdat de positie van zzp-ers in onderaanneming inmiddels wel duidelijk is, namelijk niet leidend tot een VAR-Wuo, is het niet realistisch wanneer zorginkopers onderaanneming als eis stellen. Zo ontstaat ook verdere duidelijkheid.

Ik zou het dan ook zeer op prijs stellen wanneer u de door gemeenten ervaren onduidelijkheid weerlegt met mijn bovenstaande relativeringen.

5. Samenwerking aanbieders i.r.t. tot mededinging

U stelt dat samenwerking tussen zorgaanbieders gewenst is om de effectiviteit van diensten te verhogen. Volgens u is er bij gemeenten en aanbieders onduidelijkheid over wat nu wel en niet is toegestaan. Hierdoor worden door aanbieders bezwaren opgeroepen tegen bepaalde processen, waardoor het verhogen van de effectiviteit in het geding komt.

Ik herken dit signaal en heb daarom besloten een rondgang te houden met de vraag hoe samenwerking in zorg en ondersteuning mogelijk is en hoe de inkoper hiermee om kan gaan. Er blijkt veel onwetendheid, onzekerheid en gebrek aan kennis over dit onderwerp. Het TransitieBureau Wmo heeft een set van 7 informatiekaarten opgesteld over mededingen in het sociaal domein om gemeenten en aanbieders te informeren over dit onderwerp. Samen met de ACM, Nza en VWS zijn er bijeenkomsten voor gemeenten, aanbieders en zorgkantoren georganiseerd om deze partijen te informeren en in de gelegenheid te stellen om vragen te stellen. Voor meer informatie over deze bijeenkomsten verwijs ik u naar de website: <http://www.invoorzorg.nl/ivz/bijeenkomst-rongangcare.html>

Op de website van de ACM (www.acm.nl) komt ook meer informatie en vraag/antwoorden beschikbaar over mededingen in relatie tot de transitie.

Ik hoop dat u met de informatie in deze brief gemeenten die u adviseert beter kunt bijstaan in deze voor hen cruciale fase van de voorbereidingen op de jeugdwet en de Wmo en eventuele onrust wegneemt door het verstrekken van juiste informatie.

Mocht u n.a.v. deze brief nog vragen hebben dan staan wij zoals reeds aangegeven open voor gesprek.

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,
namens deze,
de directeur Maatschappelijke Ondersteuning,

drs. E.T.J. van Kooten